

kikötővárosai. Belsejében vannak: Kutahia, Angora, Konijah (Iconium) és Tokat.

Arméniában: Erzerum, termékeny fensíkon Perzsia és Törökország közti kereskedés középpontja 150,000 lakossal, és Ván a hn. tó mellett.

Jegyzet. A török kormány Leszbosz, Chiosz, Cyprosz és a Szporadokat az európai birtokokhoz számítja. A Marmara tengerben fekszik 9 kisebb sziget, az úgynevezett «Herczegszigetek»; ezek közt legjelentékenyebb a «Marmaradassi», melytől a hn. tenger nevét vette.

A FÖLDKÖZI TENGER.

A Földközi tenger éjszaki fele Európa jól tagolt déli partjait mossa, déli részei egyenlően oszlik meg Ázsia és a kedvezőtlenül tagolt Afrika között. Az egész tenger két főmedenczére, t. i. a nyugatira és a keletire oszlik, melyeket a Karthágói tengerszoros (Szicília és Afrika közt) köt össze. Részei: a Valencziai-, a Lyoni-, Genuai- (Liguri tenger) öböl; a Tyrrhénai (Toscanai) tenger, a Gaetai-, Nápolyi és Salernói öblökkel, a Piombinói csatornával, a Bonifáziói és Messzinai úttal; a Joni tenger, a Tarantói-, Patraszi- és Lepantói-öblökkel és az Otrantói úttal; az Ádriai tenger, a Velencei-, Trieszti- és Fiumei öblökkel; az Aegéi tenger (Archipelagus) a Naupliai-, Aeginai öblökkel, az Euripuszi (Euboeai) csatornával, a Szaloniki-, a Kontessza-, Szmirnai stb. öböllel; a Szirt tenger a Szidrai öböllel. A Középtenger medenczéje védve van az éjszaki szelek elől, míg a déli szeleknek egészen nyitva áll; ez okból nagy benne az elpárolgás; de mind a mellett, hogy csak kevés nagy folyó ömlik beléje, mégis a Gibraltári tengerszoroson át az Atlanti Óceánból és a Boszporuson a Marmara tengeren meg a Helleszpontuszon át a Fekete-tengerből elegendő vízmennyiséget kap és így víze nem fogyatkozik meg.

A Földközi tenger a világ legnevezetesebb beltengere, mely a legfontosabb történeti események színhelye vala; partjain fejlődött ki legelőbb az általános közlekedés; környéke a világtörténet színtere vala mindaddig, míg az ember a nyílt óceánra ki nem mert menni. Az újkorban e tenger világhoz fontossága örökségképen átszállott az Atlanti óceánra, de a Szuezi csatorna megnyitásával most folytonosan emelkedik jelentősége. A Földközi tenger legfontosabb pontjain (Gibraltár, Malta, Cyprus) Angolország erődjei emelkednek, partjain Spanyolország legjobb, Franciaország legnagyobb hadi- és első kereskedelmi kikötője. Itália és az Osztrák-Magyar monarchia összes kikötői vannak, környékén központosult a mohammed világ főhatalma. E tenger az egyisten-imádók szentélye és középpontja. Kiterjedése körülbelül 3.000,000 □ klm.